LUND UNIVERSITY

In memoriam Karl Dahlstrand 1977-2023

Selberg, Niklas

Published in:
Retfærd: Nordisk juridisk tidsskrift

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Selberg, N. (2024). In memoriam Karl Dahlstrand 1977-2023. *Retfærd: Nordisk juridisk tidsskrift*, *178*(1), 69-70.

Total number of authors:
1

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.
• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Download date: 15. Nov. 2026

In memoriam Karl Dahlstrand 1977–2023

*Niklas Selberg**

Mitt i steget i ett virvlande forskarvärv avled, efter ett hastigt sjukdomsförlopp, vår vän och kollega Karl Dahlstrand (*3 oktober 1977) den 29 december 2023. På Rättssociologiska institutionen, Lunds universitet, samt i den svenska rättsvetenskapen i dess helhet, är saknaden stor.

Karl Dahlstrand blev jurist vid Stockholms universitet och rättssociolog (2007) vid Lunds universitet. Ambitionen att göra djuplodande och ambitiösa analyser av rätten och insikten om rättsvetenskapens inneboende begränsningar ledde Karl till det rättssociologiska fältet och till Lund.

Fil.dr blev Dahlstrand år 2012 på avhandlingen *Kränkning och upprättelse – En rättssociologisk studie av kränkningsersättning till brottsoffer*, som drev det ersättningsrättsliga perspektivet i en ännu mer samhällsvetenskaplig riktning. Rättssociologiprofessorn Karsten Åström och juristprofessorn Håkan Gustafsson var handledare och straffrättsprofessorn Hans Klette en mentor under arbetet.

Avhandlingen utgjorde startskottet för en uppsättning arbeten i vilka Karl lämnade viktiga bidrag till analyser i skärningspunkten mellan kriminologi, kriminalpolitik, straffrätt och rättssociologi. Det rättssociologiska perspektivet på skadestånds- och ersättningsrätt och intresset för att teoretisera kring brottsoffers ställning präglar flera av hans tankeväckande och läsvärda publikationer: Den anomiska rätten – Om undantagskonstruktionen av de rent ideella kränkningsersättningarna (2007), Non-pecuniary (idealistic) damages in tort – How to break up the distinction between a internal and external view of law (2008), Rättssociologiska reflektioner om skadeståndslagen (2022), Ersättning för kränkning ur ett rättssociologiskt perspektiv – ”En särskild typ av omtanke och kärlek” (2011), Ära ur ett rättssociologiskt perspektiv (2016), Kränkning och upprättelse. En replikation av en rättssociologisk enkätstudie (2022, med Bergwall), Återträff med dåtiden – En retrospektiv analys av 1970-talets kriminalpolitik (2018).

Kombinationen av brännande frågeställningar, intresse för både rättsvetenskaplig och samhällsvetenskaplig teoribildning och empiriska studier av olika slag kom att bli ett kännetecken för Karls rättssociologiska forskning. Ett ödmjukt sinnelag och en ambition att nå fram till alla innebar att Karls intresse för rättssociologisk och rättsvetenskaplig highbrow-teori och -frågeställningar alltid avsatte lättillgängliga men likväl intressanta och utmanande publikationer. Härvidlag märks exempelvis The leaking law (2018), The light in the tunnel can be a train – About Kafkaesque double thoughts (2023, med Furugärde), Om ”kodifierad statsrätt” (2020), Rättens transcendens – Om skälighet inom avtalsrätten och relevansen av Rawls rättviseteori (2014), Norms in perspective: Norms about norms – a Hartian perspective (2013), Avtalet som rättsligt och socialt instru-

* Docent, universitetslektor, Juridiska fakulteten vid Lunds universitet.

ment (2020, med Hydén), Law, Materiality and Justice (2016, med Bergwall).

All Dahlstrands forskning inbegrep analyser av enskilda empiriska teman samtidigt som de också diskuterade och utmanade föreställningar om interna juridiska och externa sociologiska perspektiv på rätten. Här var Karl ett föredöme – han spillde ingen tid på att bråka med halmgubbar och att reproducera obsoleta föreställningar om vilka frågor som hörde till vilket fält. Rätten kan undersökas på många sätt, och om dessa sätt ska uppfattas som särskilt olika, eller som ganska lika, det beror på vår utgångspunkt. För att ro denna svåra uppgift i land gick Karl ofta i dialog med klassiska tänkare som Pound, Savigny, Ihering, Ehrlich, Austin, Wittgenstein, Kelsen, Hart, Rawls, Dworkin och visade därmed hur konkreta analyser av rättsliga fenomen kan fördjupas, och att vi faktiskt kan åta oss att besvara frågeställningar som framstår som omöjliga om vi tar utgångspunkt endast i rättsvetenskapen. I sitt praktiska forskarvärv var alltså Dahlstrand en brygga mellan det juridiska och rättsvetenskapliga och det rättssociologiska och samhällsvetenskapliga.

Karl var en aktiv deltagare i Affärsrättsligt centrum vid Lunds universitet (ACLU) och i Svenska sektionen av den internationella sammanslutningen för rätts- och socialfilosofi, IVR. Dahlstrand var medlem i British Wittgenstein Society och i The International Association for Philosophy of Law and Social Philosophy.

Som uppskattad forskarhandledare – bl.a. för Staffan Michelson, Hildur Fjola Antonsdottir, Peter Bergwall, John Woodlock och Oscar Björkenfeldt – bidrog Karl till det rättssociologiska fältets återväxt. Karl var också en uppskattad lärare och en nyckelperson i Rättssociologiska institutionens utbildningsverksamhet. Dessutom undervisade Dahlstrand på kurser vid Juridiska fakulteten, Lunds universitet, men också på lärosätena i Stockholm, Göteborg och Karlstad. Vid sin bortgång var han inblandad i många bokprojekt, forskningsansökningar, samförfattande, seminarier och andra samarbeten.

Rättssociologin har nu förlorat en produktiv och unik forskare och lärare. I Karl Dahlstrands arbeten hittar vi ett vetenskapligt grundat engagemang för brottsoffers ställning, vetenskapsteoretiska utredningar och ett fruktbart balanserande mellan att vara inne i och utanför rätten – en synvinkel som Karl i kraft av sin nyfikenhet och lärdom kunde göra så mycket av.

Själv kände jag Karl sedan A-kursen i rättssociologi, och vi följdes åt genom forskarutbildning, den osäkra tiden efter disputation och sedan som lektorer och forskare. Diskussionens vågor gick höga mellan oss under alla dessa år; vi var oeniga lika ofta som eniga – men hade alltid roligt tillsammans. Jag har lärt mig oerhört mycket av samtalen med Karl.

Ett av Karls favoritcitat av Wittgenstein (se avhandlingen s. 257) – som representerar hans kraftfulla tanke att forskning om rätten måste ta ett både brett och djupgående grepp för att vara riktigt relevant – får utgöra slutvinjett i mitt sista farväl:

> ”När vi börjar tro något, så är det inte en enskild sats, utan ett helt system av satser. (Ljuset går småningom upp över det hela.)”